

Luku 12, kielioppi

Kielioppia alalukuihin 12.1 – 12.3

Sodan aikana ja myös heti sodan jälkeen ihmisiin vaikutettiin paljon esimerkiksi erilaisilla mainoksilla. Mainoksilla annettiin ihmisille esimerkiksi ohjeita siihen, miten sodan aikana kannattaa toimia.

Mainoksissa käytettiin usein käskymuotoja eli **imperatiivia**.

Imperatiivi eli käsky tai kielto

Imperatiivilla on tavallisesti vain nykyajan muoto eli preesens.

Imperatiivilla ei ole lainkaan minä-muotoa eli yksikön ensimmäistä persoona.

Vaikka imperatiivilla on kaikki muut persoonamuodot, tavallisesti käytetään vain sinä- ja te-muotoja eli yksikön ja monikon toista persoona:

Tee! (sinä-muoto eli yksikön toinen persoona)

Tehkää! (te-muoto eli monikon toinen persoona)

Imperatiivilla on myös kieltomuoto eli kielto. Kielto sana on silloin muodossa *älä*.

Älä tee! (sinä-muoto eli yksikön toinen persoona)

Älkää tehkö! (sinä-muoto eli yksikön toinen persoona)

- **Imperatiivin tunnistaminen**

Imperatiivin kieltomuodon tunnistaa sanoista *älä* ja *älkää*.

Myönteisen yksikön muodon tunnistaa siitä, että sinä-muoto näyttää samalta kuin verbin tavallinen minä-muoto, mutta lopusta puuttuu n-kirjain.

Juoksen. → ***Juokse!***

Myönteisen monikon muodon tunnistaa siitä, että verbin lopussa on *-kaa* tai *-kää*.

Juoskaa!

Herätkää!

Luku 12, kielioppitehtävät

Tehtävät alalukuihin 12.1 – 12.3: Imperatiivin tunnistaminen.

Tehtävä.

Alleiviiva 1930- ja 1940-lukujen julisteista imperatiivit eli käskymuodot:

SÄILYTTÄKÄÄ
KUNTONNE
VIHANNESTEN
AVULLA

HUOLEHTIKAA PERUNASATONNE SÄILYMISESTÄ!

- Nostakaa perunat maasta kuivina päivinä ja antakaa niiden jonkin aikaa ulkoilmassa kuivahtaa
- Valitkaa huolellisesti kaikki vialliset ja tautien pilaamat perunat pois
- Pitäkää perunakellareiden ilmanvaihtolaitteet kunnossa ja tuulettakaa kellareita säilytyskaudellakin usein
- Älkää säilyttäkö suurempaa perunamäärää sellaisissa suojissa, joiden lämpö määrä on yli 5 astetta

4 NEUVOA SÄILÖMISEN ONNISTUMISEKSI

- 1) Valitkaa säilöttäväksi vain tuoreita marjoja ja vihanneksia ja puhdistakaa ne huolellisesti
- 2) Säilötkää vain puhtaisiin astioihin
- 3) Jos säilötte keittämällä, niin suorittakaa kiehauttaminen nopeasti, jotta arvokkaat vitamiinit eivät tuhoutuisi
- 4) Älkää seisottako kiehauttamianne hilloja keittoastioissa, vaan siirtäkää ne jo kuumina pulloihin tai lasitölkkeihin ja sulkekaa ne heti

Kuvat: Työväen Arkisto

JOS VAUVA OLISI SINUN

– Eikö olekin hätkähdyttävä ajatus?

Mihin nyt pienen kansalaisen puemme?

Anna Sinäkin vähän omastasi niille,
jotka juuri nyt ovat sen tarpeessa.

N.M.-toimikunnan vauvanvaatekeräys
auttaa jatkamaan kumminlahjapak-
kauksien jakoa.

Jokainen myymälämme on keräyspaikka

OSUUSLIIKE TARMOLA

OTTAKAA OMA OSANNE

MYYKÄÄ LOPUT MEILLE

HAKEKAA MEILTÄ SIENIKIRJANEN,
SIITÄ SAATTE KERUU- JA SÄILÖMIS-
OHJEET

Hoitakaa
JALKINEITANNE

Kuvat: Työväen Arkisto

Kielioppia alalukuun 12.4: Imperatiivin muodostus

Imperatiivia eli käskymuotoa tarvitaan, kun halutaan käskää tai kieltää jotakuta. Tavallisesti imperatiivista käytetään vain sinä- ja te-muotoja.

Sinä-muodon muodostus:

myönteinen muoto: *verbin minä-muoto* → *n-pois*

tehdä → *teen* → *tee*

maksaa → *maksan* → *maksa*

kielteinen muoto: *imperatiivimuoto* + *älä*

tee → *älä tee*

maksa → *älä maksa*

Te-muodon muodostus:

myönteinen muoto: *verbin perusmuodon vartalo* + *-kaa / -kää*

tehdä → *teh-* → *tehkää*

maksaa → *maksa-* → *maksakaa*

kielteinen muoto: *verbin perusmuodon vartalo* + *ko/kö* + *älkää*

tehdä → *teh-* → *tehkö* → *älkää tehkö*

maksaa → *maksa* → *maksako* → *älkää maksako*

Imperatiivi eri verbityypeissä

verbi tyyppi	verbin perusmuoto	myönteinen sinä-muoto	kielteinen sinä-muoto	myönteinen te-muoto	kielteinen te-muoto
1	<i>valvoa</i>	<i>valvo</i>	<i>älä valvo</i>	<i>valvokaa</i>	<i>älkää valvoko</i>
2	<i>viedä</i>	<i>vie</i>	<i>älä vie</i>	<i>viekää</i>	<i>älkää viekö</i>
3	<i>tarkkailla</i>	<i>tarkkaile</i>	<i>älä tarkkaile</i>	<i>tarkkailkaa</i>	<i>älkää tarkkailko</i>
4	<i>pelätä</i>	<i>pelkää</i>	<i>älä pelkää</i>	<i>pelätkää</i>	<i>älkää pelätkö</i>
5	<i>tuomita</i>	<i>tuomitse</i>	<i>älä tuomitse</i>	<i>tuomitkaa</i>	<i>älkää tuomitko</i>
6	<i>hiljetä</i>	<i>hiljene</i>	<i>älä hiljene</i>	<i>hiljetkää</i>	<i>älkää hiljetkö</i>

Kielioppitehtävä alukuun 12.4: Imperatiivin muodostus

Tehtävä: **

Kirjoita ohjeita sodanjälkeiselle Suomelle ja Neuvostoliitolle. Käytä ohjeissa imperatiivia myönteisessä ja kielteisessä muodossa. Voit käyttää apuna laatikon verbejä.

valvoa	säilyttää	rikkoa	auttaa	kieltää	ajaa	maksaa
tuomita	miellyttää	noudattaa		rakentaa	tarkkailla	
häättää	hyökätä	luottaa	pelätä			

1. Neuvostoliiton ohjeita Suomelle:

2. Suomen pyyntöjä ja ohjeita Neuvostoliitolle:

3. Ohjeita Suomelle yleisesti:

Tehtävä: *

Muuta sulussa oleva verbi imperatiivin.

Kirjoita alla olevalle viivalle, kuka ohjeen on antanut (ohjeen antaja) ja kenelle ohje on annettu (ohjeen saaja)

1. _____ (*säilyttää, myönteinen te-muoto*) Suomi demokratiana!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

2. _____ (*auttaa, myönteinen te-muoto*) köyhiä perheitä!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

3. _____ (*valvoo, myönteinen te-muoto*) ja

_____ (*tarkkailla, myönteinen te-muoto*), että Suomi noudattaa rauhanehtoja!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

4. _____ (*rikkoa, kielteinen te-muoto*) rauhanehtoja vaan

_____ (*noudattaa, myönteinen te-muoto*) niitä!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

5. _____ (*ajaa, myönteinen te-muoto*) saksalaiset sotilaat maasta!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

6. _____ (*maksaa, myönteinen te-muoto*) sotakorvaukset!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

7. _____ (*tuomita, myönteinen te-muoto*) sotasylliset!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

8. _____ (*kieltää, myönteinen te-muoto*) fasiset puolueet!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

9. _____ (hyökätä, kielteinen te-muoto) Suomeen!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

10. _____ (pelätä, myönteinen sinä-muoto) liikaa sotaa!

_____ (luottaa, myönteinen sinä-muoto), että kaikki järjestyy.

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____

11. _____ (miellyttää, myönteinen sinä-muoto) Neuvostoliittoa ja

_____ (rakentaa, myönteinen sinä-muoto) luottamusta!

ohjeen antaja: _____ ohjeen saaja: _____